

Gbre wáraga bi
Pétero
eké ní
Ledre gi ro gbre búkú bi
Pétero ní

Pétero eké ledre ba zí ngíti géyì 'yì ga bi 'bì Kírésìto ní gi zía ówo go kídí niyí go ógù úfu nées 'díya. Ili úku zí 'yì ga bi 'bì Kírésìto ní idíní kpá fú ndìsì méngì ledre ga bi ni óto Lomo zía idíne kí rokinyi ní. Uku zíye kídí ledre ga bi yée kí ngíti géyì 'yì e yée owoyemení gi zí Kírésìto zíye 'dódo a zíye ní, ndaní ótoómo a wá. Zía énzì komoyé kídí idíní bándá royé gi zía ngíti géyì 'yì ɾanga olúní go simi kanísa káa bi niyí londo yée ke. 'Yì ɾanga ga gére nées ndìsìní lóndo 'yì e zíye ndìsìyé méngì bisinyí ledre, kpá káa bi niyí óto komoyé gi ro ledre mindá'baógù Kírésìto karanée ke. Pétero ya zíye ní, ma'díi Kírésìto ni ndá'baógù zí Lomo sínnyíonzó kurú do sogo káṅgá ba zía nda ótoógù míkànda a bi lúyú ledre ndaá lolu simi a wá ní.

Pétero i'bí mandá zí 'yì ga bi 'bì Kírésìto ní

¹ Maa Simúna Pétero, bi owúkúlú kpá 'yímikása 'bì Kírésìto Yésù ní.

Máéké ledre ba maa zise, see ga bi ṅúṅgusé bilámá ledre 'bì Ngére Yésù go kpá cé káa zí bi ṅuṅguzé ní. Yésù ma'dáa ni kpá mbigí Lomo bi ndìsìzé ini ini zía ní, kpá 'Yì yómo 'yì e. Oyólo'bó

zée ne, bi karaba zíze ɲúɲgu ledre ené ní. Mengi ledre née kenée, gi zía bi ni yi ené kú 'yi méngi bilámá ledre zí 'yi e ní.

² Lomo ma'dáa idí méngi bilámá ledre zíse. Idí óto mimbé'desé zía idíne teé teké káa zí bi ɲúɲgusé ledre ené go, zíse go kpá ɲúɲgu ledre Ngére Yésu káa do 'yi yómo sée ní.

Misi'di bi 'yi 'bi Kírésito niyi ndisi doa ni

³ Gi zía bi owoyemezé Lomo go bilámáne ní, éyi ga bi za mbá ilizé yée gi ro zíze idíze mbigi 'yi ga bi 'bi Lomo, kpá gi ro zíze idíze tridrizé za fí ní, i'bí yée go mbá zíze. ⁴ Mengi ledre née kenée, gi ro zíze ótoómo méngi bisinyi ledre ga bi 'bi 'yi ga bi ilini ledre 'bi Lomo wá ní 'dá'ba, zíze idíse mbigi 'yi ga bi 'bi Lomo ní.

⁵ Káa zí bi ɲúɲgusé ledre Yésu go ní, odu ledre ma'dáa nda idí lá duu wo née wá, idíse kpá i'bí rosé ndisi méngi bilámá ledre e zí 'yi e mbá. ⁶ Káa zí bi áse go 'yi komokenzi e ówosé nda ledre go bú ní, idíse kpá ndisi kí 'bá'ba rosé kí útusimisé, gi ro zíze ndisisé méngi duu ledre ga bi Lomo ni ndisi idí gi royé kí rokinyi ní.

⁷ Kí'dí bi áse go ndisi méngi éyi ga bi zí Lomo ndisi idíne gi royé kí rokinyi ní, idíse kpá ndisi óto 'bú 'yi e za mbá mióto káa zí bi ótosé 'bú 'yi 'bi 'be 'bi esé e ní. ⁸ Ga gére née miméngi ledre ga bi máili zíze idíse kée ní. Máuku zíze ma'dii, togú méngisé ledre ga gére née tí fú kenée ndéré kée 'dá'dá, ledre 'bi Kírésito Yésu Ngére ezé bi ɲúɲgusé ní, ni ndikiogu tú'dú bilámá ledre e.

⁹ 'Yi máa yée ga bi ilini méngi ledre ga bi Lomo

ili yée ní wá ní, niyí yí eyé go cé káa zí 'yì ga bi komoyé ndaá ní. Mongú bilámá ledre bi Lomo méngì zíye, bi zía lúguóyó lúyú ledre eyé ní, liğì yí ené yée go.

¹⁰ Káa zí bi goó kenée ní, owú 'bi Babá e simi Lomo, míméngì ledre esé e idíní nda ídí mbá bilámáye kíngaya, gì ro zí 'yì e ówo a mbá kídí, ma'díi, Lomo gelé sée go tí ne gì ro zíse ídíse káa do mbigí 'yì ené e. ¹¹ Gì do kací ledre ga gére née mbá, kí'dí bi sındí kadra utúasá go ní, Lomo ni 'dí'bi sée kí mongú rokinyi zía óto sée do bi bi Kírésito Yésu Ngére ezé 'Yì yómo 'yì e ni ídí doa káa do ngére za fí ní, gì ro zíse ídíse sị sịlía trıdrıse za fí.

Úkuógụ ini ledre gị simi miéké kúrú Lomo

¹² Abú ówosé tí ledre ga gére née go kenée, ndịsịsè go tí lánýá ro ledre 'bi Yésu bi ndịsịnì 'dódo yée zíse ní yá, ndaá 'bi ené lúyú ledre wá, utúasá miútúasá zíma kpá fú ndịsịmá úku ándá yée zíse. ¹³ Tí káa zí bi mááyí aka kí komomá ní, utúasá miútúasá zíma ndịsịmá úku ándá ledre ga gére née zíse. ¹⁴ Máúku ledre née kenée, gì zía máówo bú, simibi ndaá lolu domá kpá fú tų'dú 'dá'dá wá, káa zí bi Kírésito Yésu Ngére ezé 'dodo go zíma kenée ní.

¹⁵ Gì zí keyì née ní, zíma ndịsịmá 'dódo ledre ga gére née zíse kenée za kí roko'bbumá mbá, abú karanée gì do kací umbumá yá, ledre ga gére née, lanyání go simi dosé.

Roko'bu 'bi Kírésito

¹⁶ Simi bi kóo ukuzé ledre zise kídí, Kírésito Yésu Ngére ezé ni karanée ndá'baogú kí mongú roko'buné ní, ukuzé ezé kóo née lá gbékpí ledre bi uwúzá lá kí mbílize gi tara ngíti 'yì ní wá, ukuzé mbigí ledre, gi zía lurúzá Yésu ma'dáa go cú kí komozé, roko'bua ofu tí go ma'díi.

¹⁷ Owozé ledre née, gi zía simi bi kóo 'Buzé Lomo 'dodo roné zize do mongú landa ní azé kóo kí Yésu maáge. Zí Lomo ma'dáa kóo ndisíné óto úndrua, zí Lomo ma'dáa úku ledre kídí, “Ba Owú 'bi amá, 'búa ofu domá go ní, Mááyí kí rokinyi gi zía.” ¹⁸ Ndaá bi ené lá dujú bi lurúzá wo kí komozé ní wá, simi bi odro zize gi komo ere gi ro Yésu ní, zize kóo úwú kúru a kpá za cú kí mbílize.

¹⁹ Gi zí ledre ga gére née ní, ledre ga kóo nébi e ukuní gi ro Yésu ma'dáa, do ékéómo yée bi ní, niyí yí eyé zaá mbigí ledre. Ledre ga gére née utúasání go kpini kí ledre ga bi ndisizé 'dódo yée zise ba. ²⁰ Simi ledre ga gére née mbá, ídísé ówo a bilámáne kídí, ledre ga bi kóo mbá nébi e ukuní yée do ékéómo yée bi ní, ndaá 'bi ené lá ódro gi tarayé wá, yí ené ledre bi gi zí Lomo ní.

²¹ 'Dówú Lomo ndisi úkuí'bí ledre ga gére née tarayé ne, zíye ndisiyé lá úkutátá nziyi a zí 'yì e.

2

'Yì 'dódo ledre ga bi 'yì ɽanga e ní

¹ Ídísé ówo a bilámáne kídí, nébi 'yì ɽanga e niyí kóo bo dongará 'yì e 'desí, cé káa zí 'yì 'dódo

ledre ga bi 'yi ranga e niyi ógu ídí dongarase ní. Niyi lólo ndoo ndisi 'dódo bisinyi ledre zi 'yi e do asiye gi ro Lomo bi otoogu yee ní. Gi zi keyi nee ní, ledre nee ni 'di'biogu umbu komoye.

² Tú'dú 'yi ga bi 'bi Kiresito ní, niyi karanee ndisi lodu kaci 'yi ranga ga gere nee, niyi oto lafuye zíye ndisiye úku sinyi ledre gi do bi ma'dii ledre 'bi Lomo bi ndisini 'dódo a zi 'yi e ní. ³ Yi ranga ga gere nee, niyi kpa 'yi mimbé'de e. Niyi ndisi londo see gi ro zise ndisisé í'bi tú'dú eyi e zíye. Ledre bi koo Lomo uku kidi, nee ni 'do'do yee ní, ledre nee ni fu bo. Ma'dii, Lomo ni 'do'do yee.

⁴ Ówosé go bilamane kidi, simi bi koo ngiti geyi malayika e luyuni ledre ní, Lomo luruomo ene koo yee la ki komone wa, 'di'bi koo yee onzo yee simi bi 'bi 'do'do. Niyi aka idi fu simi 'do'do ma nee kenee iri gi simi odu sindi kadra 'bi 'decì ngbanga. ⁵ Ce kaa zi bi koo mengi rone simi sindi kadra 'bi Nowa ní. Lomo luruomo ene koo 'yi ga bi asini ki uwu ledre ene ni wa. Zia ufuonzó yee ki mongu ini koo ucu ní. Zia koo yomo duu Nowa ki 'yi 'bi 'be 'bi ene e inyi doa gbre, gi zia Nowa ma'daa ndisi koo úku mbigi ledre zi 'yi e.

⁶ Lomo ongbonzó koo mingburoko gara ga bi Sodoma ki Gomora zi mbuluyé idiakane la duu ne gi ro 'dódo a kidi nee ledre bi ni mengi rone zi 'yi ga bi niyi asi ki uwu ledre 'bi Lomo ní. ⁷ Zi Lomo yomo la Loto e ki 'yi 'bi 'be 'bi ene e, gi zia Loto ma'daa ni yi ene mbigi 'yi 'bi Lomo. Zi bi koo ndisi sinyine roa kingaya ki ndisi luru

bisinyí miméngi ledre 'bi 'yi e bi ofu nda go ní. ⁸ Lóto ma'dáa ndisi koo dongará bisinyí 'yi ga gére ní. Kací kadra mbá, zí bi ndisi sinyí roa kí lúru bisinyí miméngi ledre 'bi 'yi ga gére ní, zí mbília kpá ndisi iwíne miwí kí úwú bisinyí ódro bi gi tarayé. ⁹ Togú kenée yá Ngére Lomo owo ofu kací yómo 'yi ené e go simi bi ledre ni ndisi úzu yée ní, zía ndisiné 'dó'do 'yi máa yée ga bi asiní kí úwú ledre ené ní simi bi niyi ndisi sngó sindi kadra ngbanga ní. ¹⁰ Simi ledre ga gére née mbá, Lomo ni karanée 'dó'do 'yi ga bi ndisiní méngi ledre cayi ga bi kuru'bu royé ili ní, née 'yi ga bi iliní zí Lomo idíne káa do Ngére eyé wá ní.

'Yi ranga ga bi mandisi úku ledreyé zise née, ngiri mengi ené yée kí méngi bisinyí ledre bi togú iliní go méngi a ní wá. Bi ndisi éme ené royé miéme kí méngi bisinyí ledre. Iliní gbawá óto undru maláyika e. ¹¹ Lurusé aka, maláyika e, kí mbága roko'buyé ga gére née mbá, romoní tí do 'yi ranga ga gére née, simi bi ndisiní úku ledre bisinyí ledre 'bi 'yi ranga ga gére née zí Ngére Yésu ní, ukuní eyé koo 'yi ranga máa ga gére née miúku kí kese wá. ¹² 'Yi ranga ga gére née ndisiní úku sinyi ledre gi do bi ledre bi ngará owoyemení wá ní. Niyí yi eyé káa zí bangá rará ga bi ndikiní yée lá gi ro ndisi 'dí'bi lafúye bangá e kí ndisi úfu yée ní. Kí rará née mbá ndisiní kpá úyu.

¹³ Lomo ni karanée 'dó'do 'yi ranga ga gére née bisinyíne, gi zía ndisiní óto 'yi e zíye ndisi 'dó'dóye. Ambá ledre eyé lá anu, zíye ndisiyé

kí méngì ledre cayi e 'duo faa do ndéré kíe mindéré. ¹⁴ 'Yì ranga ga gére née, otoní yì eyé komoyé lá duú ro só'do royé kí 'yì ga bì ofuní royé kéye wá ní, ko'dóní eyé kpá kí méngì bisinyí ledre wá. Zíye ndìsiyé óto 'yì máa yée ga bì cíyí ledre 'bì Lomo ndaá aka simiyé wá ní, ndìsiyé lúyú ledre. Owoní kací méngì bisinyí ledre go kíngaya zíye ídíye kpá 'yì mongú mimbé'de e. ¹⁵ Asiní kí méngì bilámá ledre go do útú eyé nda go ndìsì méngì bisinyí ledre cé káa zí ledre ga bì kóo Baláma wotì Bowéra ndìsì méngì yée, 'bì óto 'bú késí kí ndìsì 'dí'bi késí gí zí 'yì e do bisinyí m̀isi'di ní. ¹⁶ Tí lá zí dongí máda Baláma gí ro bisinyí ledre ga bì kóo ndìsì méngì yée ní, simi bì odro zía káa zí 'yìma'dí odrone gí ro zía ótoómo kí méngì bisinyí ledre bì utúasá zí nébì méngì a wá ní.

¹⁷ 'Yì ranga ga gére née niyí yì eyé káa zí gu 'dawú bì iní ndaá simi a wá kpá káa zí mongú iní bì ulu zí síli ìmbíókpó a ní. Mongú gu bì kí m̀it̀ulur̀u siminé mb̀ir̀i ní nì goó miyémeómoné nzíyiné gí royé. ¹⁸ Ndìsiní úku ledre e kí roko'búyé ledre máa ga gére née yì ené mbá ledre cayi. Zíye ndìsiyé úku ledre gí ro ledre ga bì royé ili ní káa zí cóngó ledre ní ábuwá ndaní eyé cóngó ledre e wá. Ndìsiní née lóndo komo 'yì ga bì ootomoní aka lúyú ledre lá mikándané ní drú 'dá'ba, gí ro zíye ndá'bayé lúyú ledre. ¹⁹ Ndìsiní úku ledre ídí kí ro do'yì zí 'yì e, ábuwá niyí yì eyé owúk̀ul̀ú 'bì lúyú ledre, gí zía lúyú ledre nì go m̀ing̀iye. ²⁰ Togú olúoguní kóo gí simi méngì bisinyí ledre e 'bì sága ba go gí zía bì ñgununí

ledre Kírésito Yésu Ngére ezé bi ni 'Yì yómo 'yì e ní, zíye ndá'bayé drú 'dá'ba ndìsì lúyú ledre, 'do'dó bi ni ídí royé simì odu sìnđi kadra ní ni nda rórómó. ²¹ Ni kóo ídí bilámáne ndaní ówo ledre gì ro ídí káa do mbigí 'yì 'bì Lomo wá gì zì wo bi owoní nda go zíye ndá'bayé óyó sogoyé zì bilámá ledre ga bi kóo ndìsìní 'dódo a zíye ní. ²² Ledre ga gére née, utúasání go kí muruwayi ga bi gbre bi kídí, “Ìsì nda'ba anulúgu si'dí ne.” Kpá kí wo bi kídí, “Mùkúrú nda'ba ló'dó roné simì monyó gì do kací ndúgú” ní.

3

Yésu ni ndá'baógu ma'díi

¹ Owú 'bì Babá e, ba goó gbre ledre bi máéké zíse ní. Máéké yée gbengará gì ro sáká sée zì sómù ledre esé ídìne kpá fú bilámáne. ² Máìli zíse ndìsìsè fú sómùndìki kúrú Lomo bi kóo nébì e ukuní yée 'desì ní, kpá kí ledre 'bì Ngére Yésu 'Yì yómo zée bi kóo 'yìmikása ené e 'dodoní yée zíse ní.

³ Mizefì ledre bi ili zíse ówoyéme a ní nì, simì odu sìnđi kadra 'yì e niyí ógu zíye ndìsìyè fólo sée kí kúgú sée kací bisinyí ledre eyé ga bi royé ili ní. ⁴ Niyí úku ledre kídí, “Óo, Yésu mocú kóo ledre kídí née ni ndá'baógu ní, ni kí ndá'baógu goó 'dáa? 'Buzé e uyuonzóní royé go mbá simì ledre née, ledre niyí yì eyé fú lá do biyé káa zì ga kóo 'desì ní.”

⁵ Tí lá zíye sómùlìgì ledre bì kídí Lomo i'bí kóo lá lorù zí ere ídíne zía ótoógù do sogo kàngá gí simì iní kí iní ní 'du'dorù. ⁶ Kpá akpa kí iní nées ní zí Lomo úfuónzó éyì trìdrì ga bì do sogo kàngá ní mbá. ⁷ Née kpá lorù bì Lomo 'di'bingerì ere kí do sogo kàngá kée gí ro óngbóóyó a kí pho'dù ní. 'Di'bingerì sòngó sìnđì kadra 'bì 'dəcì ngbanga gí ro zíne úfuónzó 'yì ga bì asinì gí ro ledre ené ní.

⁸ Owù 'bì Babá e, ndásé sómùlìgì ledre ba wá. Sílì kìé'do nì yì ené zí Ngére Lomo káa zí tų'dù simìbì e ní, zí tų'dù simìbì e ídíye zía káa zí sílì kìé'do ní. ⁹ Ngíti géyì 'yì e ndìşinì 'bì eyé sómù a kídí, Ngére ndìşì ówó miówó kí ménğì ledre ga bì uku yée go ní, nées sì ledre bì kasalugu Yésù gí zía 'diya wá ní. 'f'ì, ledre ma'dáa ndaá 'bì ené káa zí bì 'yì ga gère nées ndìşinì sómù a nées wá. Oto yì ené mimbé'dené ndoo gí ro 'yìma'dí e mbá. I'bí yì ené sìnđì kadra zí 'yìma'dí e óyóló'bo mimbé'deyé gí ro zíye ngúnğù ledrené.

¹⁰ Kadra mindá'baógù Ngére kémbì 'yì ówo a ndaá. Nì ógù káa zí 'yì ugu ogù ne ní. Kadra miógù a mongù gborù éyì nì ídí kíngaya komo ere, geré zí ere ma'dáa lélìne sí. Zí éyì ga bì ndìşinì ndìşì komo ere, kadra, éfé nda kí kele e ní, zí Lomo óngbóóyó yée mbá. Zía 'dódoógù bisinyì ledre ga bì 'bì 'yìma'dí e ní za mbá, zía nda 'dəcì ngbangayé.

¹¹ Ma'díi, káa zí bì nées go mishi'di bì Lomo nì sínýionzó éyì e doa ní, ili nda go zise ówo a togù miménğì ledre esé nì ídí káa be 'díya káa bì Lomo nì 'dəcì ngbangasé. Miménğì ledre esé ídí ídí mbá bilámáne gí ro zí Lomo ídíne kí rokinyi

kíse. ¹² Káa zí bi ásé go ndịsị sǎngó Lomo togú ni ógu 'dǎcǎ ngbanga do sogo kǎngá ba kí be 'díya ní, ndịsịsǎ óto sǎlǎ 'bi ledre máa née gǎ ro zǎa méngǎ roné 'diya. F'i tí mbǎ káa zí bi ndịsịsǎ sǎmú a ní, tí lá ídísǎ ówo a kídí Lomo ni óngbó ere zí éyǎ ga bi 'dǎga íri kǎráónzó royé za mbá. ¹³ Zée 'yǎ ga bi ńgunǎguzé ledre Ngéere Yésu go ní, ledre ezé ndaá. Azé 'bi ezé lá ndịsị óto komozé gǎ ro mikánda ere kí mikánda do sogo kǎngá bi Lomo uku ledre a zǎze, gǎ ro zǎze ndịsịzǎ simi a méngǎ ledre ené ní.

¹⁴ Owú 'bi Babá e, káa zí bi ásé go ndịsị sǎngó ledre ga gére née gǎ ro zǎye méngǎ royé ní, ídísǎ méngǎ kǎyǎ za kí roko'busé mbá gǎ ro zǎ miméngǎ ledre esé ídíye mbá bilámáye kadra bi Yésu ni ndá'baógu simi a ní gǎ ro zǎ Lomo ídíne kí rokinyi gǎ zǎa ásé go mbigǎ 'yǎ ené e. ¹⁵ Idí ídí simi dosé kídí, Ngéere Yésu lu'bú gǎ zǎa mimbé'dea ni gǎ ro 'yǎ e, i'bi sǎndǎ kadra zí 'yǎ e gǎ ro zǎye óyóló'bó sǎmú ledre eyé gǎ ro zǎye ńgunǎgu ledrené gǎ do bi zǎne yómo yée. Ídísǎ lúru toso ledre ga gére née tí lá gǎ ro lúnduzé Páwulo bi kí 'búne dozé kése mbá ní. Simi bi kóo eké ledre zǎze ní, uku zǎze ledre ga bi kí roko'buyé bi Lomo ukui'bí yée zǎa ní. Uku kpá té ledre ga bi máuku yée zǎze ní. ¹⁶ Zaá ledre ga bi eké yée kí yée ga bi uku yée zí ngíti géyǎ 'yǎ ga bi 'bi Kírésito ní, eké zǎze ba kpá té ledre ga gére née. Ngíti géyǎ ledre ga bi eké yée ní, orunǎ yǎ eyé mióru ngíti géyǎ 'yǎ e utúasǎní eyé ówo ini ledre gǎ simiyé 'diya wá. 'Yǎ ga bi owoyemenǎ ledre gǎ ro ledre 'bi Ngéere Yésu mbǎ wá ní, zǎye ndịsịyé óyóló'bó ini ledre

ga gére née nda do ngíti misi'diné kpí, káa zí bi oyólo'bóní ngíti géyì ledre e simi búkú ga bi 'bi miéké kúrú Lomo ní. Ledre bi ndìşiní méngì a née ni 'dí'biógu 'do'dó royé.

¹⁷ Káa zí bi sée, ówosé 'bi esé ledre ga gére née bú kídí, niyí méngì royé tí kenée ní, ídísé tóro ngbúó káa bi gbékpí 'yì ɾanga e káa zí ga gére née niyí lóndo sée, zise lúyúse gí do bilámá misi'di 'bi Lomo bi ásé go ndìşì lódú a ní ke. ¹⁸ Tí lá sáká éyì kí ówo kací ledre bi ndìşì ógu gí zí Kírésìto Yésu Ngére ezé bi 'Yì yómo 'yì e ní idí sáká sée zí ledre ené ngbóróne simisé ndéréne 'dá'dá. 'Yì e idíní ndìşì óto úndru a za fí odu a ndaá. Idí kenée.

MIKÁNDA LORU 'BI LOMO KÍ DOSÍ ÉYÍ E
Baka: MIKÁNDA LORU 'BI LOMO KÍ DOSÍ ÉYÍ E New
Testament+

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Baka

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

9ebc1b62-650d-5302-9391-27a31d140102